PROVINCIE :: UTRECHT

ONDERWERP	Tussenbalans RES	E-MAILADRES	secretariaatvanEssen@provincie-utrecht.nl
DATUM	06-07-2022		
DOCUMENTNUMMER	UTSP-279699493-31781		
VAN	College van Gedeputeerde Staten		

Geachte bestuurder,

Het halen van de Klimaatdoelen is urgenter dan ooit. Niet alleen confronteren overstromingen, droogte en bosbranden ons regelmatig met de gevolgen van de opwarming van de aarde, ook de oorlog in Oekraïne en de torenhoge energieprijzen onderstrepen de noodzaak om zo snel mogelijk over te schakelen op duurzame energiebronnen. Daarom is het extra belangrijk dat gemeenten én provincie zich inzetten om de doelen te halen die zij samen in de Regionale Energiestrategieën (RES) hebben afgesproken en als bod hebben ingediend. Wij sturen u deze brief omdat de voortgang in de RES ons zorgen baart. Het is duidelijk dat aanvullende inspanningen nodig zijn om onze gezamenlijke RES-ambities waar te maken. In deze brief zetten wij graag uiteen hoe wij dit gezamenlijk met u op willen pakken. Hierover gaan wij ook graag met u in gesprek.

Context

In het nationaal Klimaatakkoord spraken de overheid, maatschappelijke organisaties en bedrijven af om de uitstoot van CO_2 in 2030 met 49% te beperken. Gemeenten, provincies en Rijk hebben zich gecommitteerd om in 2030 – over acht jaar – landelijk 35 TWh zonne- en windenergie op land op te wekken. De verantwoordelijkheid voor de realisatie daarvan is via de RES-regio's bij gemeenten, provincies en waterschappen neergelegd.

In onze 3 RES-regio's hebben wij in de RES 1.0 met elkaar afgesproken hoeveel duurzame energie we in 2030 gaan opwekken. Provinciebreed gaat het om 2,4 TWh. Conform de afspraken binnen de RES-regio's en in lijn met de verzoeken die we vanuit Provinciale Staten hebben gekregen, hebben we een Tussenbalans opgesteld om te zien of de RES'en op koers liggen. Er is in veel gemeenten hard gewerkt, ook na RES 1.0. Op sommige onderdelen en locaties is goede voortgang geboekt. Zon-op-dak ligt bijvoorbeeld goed en soms zelfs voor op schema. Om de deadline van 2030 te halen moeten , voor het gros van de projecten, de ruimtelijke procedures medio 2022 gestart zijn. Die afspraak hebben we ook met elkaar gemaakt in de RES 1.0. Uit de Tussenbalans blijkt echter dat we dit met de huidige inzet en plannen niet halen. Het Nationaal Programma RES heeft een methode ontwikkeld die inzichtelijk maakt welk deel van de plannen realistisch gezien in 2030 verwezenlijkt zal zijn. Als we deze methode toepassen op de RES'en, dan blijkt dat met de huidige stand van zaken slechts 1,38 TWh van de 2,4 TWh gehaald wordt.

Belang van voldoende windenergie

In het algemeen zien we dat we nog niet staan waar we in de RES 1.0 hadden afgesproken nu te willen staan. Met name de voortgang in concretisering en keuzes in procedures voor windplannen blijven achter. We zien dat

sommige windplannen die in de RES waren opgenomen, zijn weggevallen en dat er weinig tot geen andere plannen voor in de plaats zijn gekomen. Er zijn ook vrijwel geen reserveplannen die de zon-wind balans kunnen verbeteren. Voor windinitiatieven worden op dit moment alleen voor Rijnenburg, de Isselt en Goyerbrug de ruimtelijke procedures voorbereid of doorlopen. De verhouding tussen zonne- en windenergie in de RES'en is circa 75% zon en 25% wind. Uitgedrukt in opgesteld vermogen is de verhouding nog veel schever (ca. 90%-10%), omdat een windmolen op jaarbasis veel meer tijd stroom levert dan een zonneveld. Zonne-energie maakt bovendien relatief inefficiënt gebruik van de (beperkt) beschikbare netcapaciteit. Gelet op de netcongestie is het des te belangrijker dat we optimaal gebruik maken van de netcapaciteit die wél beschikbaar is. Voor een gezonde balans is het nodig dat we in 2030 provinciebreed minimaal 1 TWh windenergie opwekken. Daarmee kan dezelfde opwek tegen lagere maatschappelijke kosten worden gerealiseerd dan met de huidige verhouding zon-wind.

Vervolg

Als provincie maken we deel uit van de drie RES-regio's en ondersteunen we regio's en gemeenten in de zoektocht naar geschikte locaties. Wij werken hier graag in gezamenlijkheid aan volgens de procedures van planuitvalmechanisme en de opschalingsprocedure zoals opgenomen in het Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP) van de RES U16. Momenteel is er sprake van planuitval en we roepen gemeenten dan ook op om aan de slag te gaan met het vinden van een oplossing. In het geval dat dit niet lukt treedt het opschalingsmechanisme in werking, waarvan de laatste stap de inzet van ons provinciaal ruimtelijk instrumentarium is. Om dit zorgvuldig te kunnen doorlopen is het nodig om ons nu al hierop voor te bereiden. Indien het niet nodig blijkt zal deze voorbereiding gestopt worden.

Met het oog op compensatie van (verdere) planuitval en verbetering van de verhouding zon-wind hebben wij onlangs – op verzoek van Provinciale Staten – adviesbureau Bosch & Van Rijn opdracht gegeven om te inventariseren waar in de provincie Utrecht mogelijk kansen voor windenergie te verwachten zijn, naast de reeds ingebrachte locaties in de RES'en. Dit rapport kunt u in de bijlage van het Statenvoorstel vinden. Het sluit aan bij de afspraken uit het RUP om het voortouw te nemen in het aanvullen van bouwblok 4. De komende periode willen wij via de RES'en én 1-op-1 samen met u kijken welke van deze potentiële onderzoeksgebieden voor windenergie onderdeel van de RES kunnen worden zodat het RES-bod tijdig gerealiseerd kan worden.

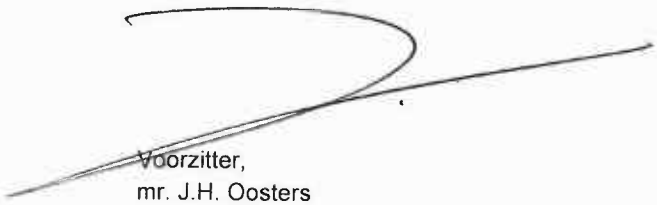
Oproep

Wij roepen u op om het gesprek met uw gemeenteraad aan te gaan over de uitkomsten van de Tussenbalans en over de in het rapport genoemde potentiële onderzoeksgebieden voor windenergie. Voor 1 december 2022 ontvangen wij graag uw concrete bestuurlijke voornemen voor extra windlocatie(s) in uw gemeente. Dit kunnen ook meerdere onderbouwde en realistische zoekgebieden betreffen, voorzien van een overzicht van het te doorlopen proces en planning om tot planuitwerking, besluitvorming en vergunningverlening in het tijdspad van de RES te komen. Daarnaast roepen we u op lopende plannen en initiatieven die zich bij u hebben gemeld, in behandeling te nemen en integraal af te wegen. Dit zodat conform afspraken in de RES begin 2025 voldoende initiatieven vergund kunnen zijn.

U kunt er ook voor kiezen de mogelijke keuze én realisatie voor aanvullende locaties over te laten aan de provincie. Wettelijk zijn wij als provincie bevoegd plannen vast te stellen voor windparken van meer dan 5 MW. Bij vaststelling van de Tussenbalans door Provinciale Staten in september 2022 zullen wij dan ook voorstellen om in te stemmen met de mogelijkheid gebruik te maken van onze ruimtelijke bevoegdheden, wanneer het onverhoopt niet lukt om gezamenlijk tot voldoende aanvullende locaties te komen. Liever zien we dat u de plannen zelf verder uitwerkt, maar ook in de situatie dat wij onze ruimtelijke bevoegdheid inzetten zullen wij nauw blijven samenwerken met gemeenten, zowel 1-op-1 als in RES-verband. Uiteindelijk willen we allen onze gezamenlijke RES-biedingen gestand doen en daarbij is een goede regionale samenwerking tussen de verschillende RES-partners voor ons uitgangspunt, met respect voor ieders eigen rol, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Het gezamenlijke regionaal belang staat daarbij voor ons voorop, zeker ook omdat een goede inpassing van grootschalige opwek een gemeentegrensoverstijgend perspectief vraagt. Daarom vertrouwen wij erop dat het ons gezamenlijk zal lukken om tijdig tot voldoende aanvullende locaties te komen en zien wij uit naar de samenwerking met u in dezen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen